

PM 2016:42 RVI+VIII (dnr 110-2089/2015)

Särskilda satsningar på unga och äldres hälsa (Ds 2015:59)

Remiss från Socialdepartementet

Remisstid den 15 mars 2016

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Särskilda satsningar på unga och äldres hälsa (Ds 2015:59)” hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarråden Åsa Lindhagen och Clara Lindblom anför följande.

Ärendet

Promemorian Särskilda satsningar på unga och äldres hälsa (Ds 2015:59) innehåller förslag som innebär att öppenvård inom högkostnadsskyddet blir avgiftsfri för personer som är 85 år och äldre, att tandvård ska erbjudas avgiftsfritt för unga till och med det år de fyller 21 respektive 23 år samt att preventivmedel inom läkemedelsförmånerna blir kostnadsfria för unga under 21 år. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017 respektive den 1 januari 2018.

Promemorian i sin helhet kan läsas på [regeringens hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att åtgärder som kan främja en mer jämlik och jämställd hälsa, hos såväl unga som äldre, är angeläget och ställer sig positiv till förslagen i promemorian.

Våra synpunkter

Alla människor har rätt till en god och jämlik vård. För många personer kan begränsade ekonomiska resurser leda till att man drar sig för att uppsöka vården eller besöka tandläkare. Inte minst är detta något som drabbar yngre personer som inte debuterat på arbetsmarknaden ännu liksom för äldre personer som har svårt att påverka sina inkomster.

Därför ser vi positivt på de förslag som läggs fram i promemorian. Att personer som är äldre än 85 år inte ska behöva betala egenavgift för sådan vård som ingår i högkostnadsskyddet kan skapa förutsättningar för att fler äldre i tidigt skede söker vård för sina hälsoproblem. Genom att ta bort avgifterna styrs dessa äldre till den öppna vården och det skulle kunna innebära färre dyra akutinläggningar inom den slutna vården.

Grunden till en god tandhälsa läggs i barndomen och det tidiga vuxenlivet. En god tandhälsa handlar inte enbart om att slippa smärta eller obehag på grund av tandvärk eller kariesangrepp, utan också om ett allmänt välbefinnande och sociala vinster. Därför är det mycket positivt att åldersgränsen för avgiftsbefriad tandvård succesivt höjs från 19 till 23 år. Genom att etablera ett stabilt besöksmönster hos tandvården kan på sikt skillnaderna i tandhälsa, och därmed hälsoklyftorna, minskas.

Tillgången till vård ska vara jämlik, men också likställd. Det ska inte spela någon roll var i landet du bor – den vård du behöver ska kunna ges på likartat sätt i hela Sverige. Idag hanterar landstingen kostnader för preventivmedel på olika sätt, vilket riskerar att skapa skillnader över landet. Genom att göra preventivmedel kostnadsfritt över hela landet upp till 21 år minskar den risken. Risken minskar också för oönskade graviditeter, då forskning visar att en av de viktigaste faktorerna för att minska antalet oönskade graviditeter bland unga är att subventionera preventivmedel.

Vi föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Som svar på remissen ”Särskilda satsningar på unga och äldres hälsa (Ds 2015:59)” hänvisas till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 2 mars 2016

ÅSA LINDHAGEN

CLARA LINDBLOM

Bilaga

Remissen i sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådens förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Promemorian innehåller förslag som innebär att öppenvård inom högkostnadsskyddet blir avgiftsfri för personer som är 85 år och äldre, att tandvård ska erbjudas avgiftsfritt för unga t.o.m. det år de fyller 21 respektive 23 år samt att preventivmedel inom läkemedelsförmånerna blir kostnadsfria för unga under 21 år. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017 respektive den 1 januari 2018.

Avgiftsfri öppenvård för personer som är 85 år och äldre

I promemorian föreslås att landstingen inte får ta ut vårdavgifter för öppen hälso- och sjukvård som ingår i högkostnadsskyddet och som avser patienter som är 85 år eller äldre. Många äldre har ett omfattande behov av hälso- och sjukvård. För dessa kan kostnaderna för upprepade besök i vården bli kännbara trots högkostnadsskyddet. För att förbättra hälsan hos äldre personer föreslås därför att personer som är 85 år och äldre inte ska behöva betala sådana vårdavgifter som avser öppen hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen och som ingår i högkostnadsskyddet.

För äldre som nyttjar hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård eller bor i särskilt boende finns bestämmelser om det minsta belopp som den äldre har rätt att behålla av sin inkomst innan kommunen får ta ut en avgift för tjänsten. I det schabloniserade minimibeloppet ingår bland annat en kostnadspost för sådan öppen hälso- och sjukvård som ingår i högkostnadsskyddet. I promemorian föreslås en ändring i socialtjänstlagen som innebär att kommuner inte får minska minimibeloppet med anledning av att sådan lagstadgad öppen hälso- och sjukvård som ingår i högkostnadsskyddet erbjuds kostnadsfritt till personer som är 85 år och äldre. Anledningen till förslaget är att äldre personer som omfattas av reformen inte ska riskera att drabbas av att avgiften till kommunen ökar. En sådan avgiftshöjning skulle motverka syftet med reformen.

Avgiftsfri tandvård för barn och unga

I promemorian föreslås avgiftsfri tandvård för unga. Förslaget om avgiftsfri tandvård för unga sker i två steg där tandvård ska vara avgiftsfri för personer t.o.m. 21 år fr.o.m. den 1 januari 2017 och för personer t.o.m. 23 år fr.o.m. den 1 januari 2018. I nuläget har alla barn och ungdomar som omfattas av tandvårdslagen rätt till avgiftsfri tandvård till och med det år då de fyller 19 år. Många unga studerar idag längre upp i åldrarna och kan därmed ha svårt att ekonomiskt prioritera tandvård. För att uppnå god tandhälsa i vuxen ålder är det viktigt att ungdomar etablerar ett stabilt besöksmönster hos tandvården, vilket kan främjas av en förlängd period av avgiftsfri tandvård för unga vuxna.

Kostnadsfria preventivmedel för personer under 21 år

I promemorian föreslås att preventivmedel inom läkemedelsförmånerna blir kostnadsfria för unga under 21 år. Kostnad för och tillgången till preventivmedel för unga ser idag olika ut beroende på vilket landsting de tillhör. Forskning visar att en av de viktigaste faktorerna för att minska antalet oönskade graviditeter bland unga är att subventionera preventivmedel. I landsting där generösa subventioner har införts har man kunnat se tydliga trendbrott i antalet aborter. Förslaget om kostnadsfria

preventivmedel inom läkemedelsförmånerna för unga under 21 år syftar till att minska antalet oönskade graviditeter bland unga.

Konsekvenser

Förslagen bedöms få begränsade konsekvenser för kommunerna.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 8 februari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att åtgärder som kan främja en mer jämlik och jämställd hälsa, hos såväl unga som äldre, är angeläget och ställer sig positiv till förslagen i promemorian.